

Kasvun ja oppimisen lautakunta 29.09.2021 § 3

§ 3

Kasvun ja oppimisen lautakunnan lausunto Tilapalvelut-liikelaitoksen investointiesityksestä vuosille 2022–2031 (valmistelutilanne 19.8.2021)

Valmistelijat / lisätiedot:
Helin Erkko
Peltonen Anne
Erma Tapio
Nurmi Juha
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Rinta-aho Harri

Kasvun ja oppimisen lautakunta päättää antaa osaltaan selostusosan mukaisen lausunnon Tilapalvelut-liikelaitoksen investointiesityksestä vuosille 2022–2031.

Käsittely

Puheenjohtaja Räf Hellströmin, Wallsin, Hopsun, Klingin, Vanhasen ja Kurrin kannattamana teki seuraavan lisäysehdotuksen:

”Kasvun ja oppimisen lautakunta toteaa, että investointiohjelman on tuotettava lisää lukiopaikkoja kasvavaan lukiopaikkatarpeeseen. Investointiesityksessä ei ole riittävästi huomioitu läntisen Espoon tulevien vuosien kasvavaa palvelutarvetta eikä sitä, että Espoon yhteislyseon lukio on Kerassa väliaikaisissa tiloissa, joiden vuokrasopimus päättyy.

Lautakunta edellyttää, että opetustoimen virkamiehistö yhdessä tilapalveluiden kanssa huolehtii siitä, että Kiviruukin lukio lisätään investointiohjelmaan ja kaavoituksessa varataan lukiolle y-tontti, kuten lautakunta on jo vuosi sitten edellyttänyt. Laurinlahden koulu tulee säilyttää peruskouluna sekä Jupperin koulu on sisällytettävä investointiohjelmaan.

Lisäksi lautakunta edellyttää, että läntisen Espoon osalta lautakunnalle tuodaan laaja kouluverkkoselvitys. Selvityksessä on huomioitava olemassa olevan ja tulevan rakentamisen tuoman palvelutarpeen kasvu. Lautakunta haluaa myös muistuttaa, että kasvavan Espoon koulu- ja päiväkotinvestointitarve tulee jatkossakin olemaan korkea.”

Hellström teki Wallsin ja Hopsun kannattamana seuraavan ehdotuksen:

”Leppävaaran lukion rakennushanke palautetaan entiseen ajankohtaansa.”

Puheenjohtaja Räf Klingin, Vanhasen, Wallsin ja Kurrin kannattamana seuraavan lisäysehdotuksen:

”Leppävaaran lukiosta tuodaan tilaselvitys lautakunnalle urheilulukiostatuksen vahvistamiseksi.”

Hopsu Wallsin, Hagerlundin ja Hellströmin kannattamana teki seuraavan ehdotuksen:

”Jupperin koulu, päiväkotiki ja kirjasto hanke palautetaan investointiohjelmaan vuosille 2024-26 ja lisätään sitä vastaava summa 16,5M€ ohjelmaan.”

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja Räf tiedusteli, voidaanko puheenjohtajan tekemä ensimmäinen lisäysehdotus hyväksyä. Koska sitä ei vastustettu, puheenjohtaja totesi sen tulleen yksimielisesti hyväksytyksi.

Puheenjohtaja Räf tiedusteli, voidaanko Hellströmin tekemä ehdotus hyväksyä. Koska sitä vastustettiin, puheenjohtaja totesi, että siitä on äänestettävä.

Äänestyksessä Hellströmin ehdotuksen puolesta äänesti 6 jäsentä, 5 vastusti ehdotusta, 1 äänesti tyhjää.

Puheenjohtaja Räf totesi kasvun ja oppimisen lautakunnan kuudella äänellä viittä ääntä vastaan, yhden äänestäessä tyhjää, hyväksyneen Hellströmin ehdotuksen. Äänestysraportti on pöytäkirjan liitteenä.

Puheenjohtaja Räf tiedusteli, voidaanko puheenjohtaja Räf in tekemä toinen lisäysehdotus hyväksyä. Koska sitä ei vastustettu, puheenjohtaja totesi sen tulleen yksimielisesti hyväksytyksi.

Puheenjohtaja Räf tiedusteli, voidaanko Hopsun tekemä ehdotus hyväksyä. Koska sitä ei vastustettu, puheenjohtaja totesi sen tulleen yksimielisesti hyväksytyksi.

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta päätti antaa osaltaan selostuksen mukaisen lausunnon Tilapalvelut-liikelaitoksen investointiesityksestä vuosille 2022-2031.

Lisäksi kasvun ja oppimisen lautakunta totesi, että investointiohjelman on tuotettava lisää lukiopaikkoja kasvavaan lukiopaikkatarpeeseen. Investointiesityksessä ei ole riittävästi huomioitu läntisen Espoon tulevien vuosien kasvavaa palvelutarvetta eikä sitä, että Espoon yhteislyseon lukio on Kerassa väliaikaisissa tiloissa, joiden vuokrasopimus päättyy.

Lautakunta edellytti, että opetustoimen virkamiehistö yhdessä tilapalveluiden kanssa huolehtii siitä, että Kiviruukin lukio lisätään investointiohjelmaan ja kaavoituksessa varataan lukiolle y-tontti, kuten lautakunta on jo vuosi sitten edellyttänyt. Laurinlahden koulu tulee säilyttää alakouluna sekä Jupperin koulu on sisällytettävä investointiohjelmaan.

Lisäksi lautakunta edellytti, että läntisen Espoon osalta lautakunnalle tuodaan laaja kouluverkkoselvitys. Selvityksessä on huomioitava olemassa olevan ja tulevan rakentamisen tuoman palvelutarpeen kasvu. Lautakunta haluaa myös muistuttaa, että kasvavan Espoon koulu- ja päiväkotiki investointitarve tulee jatkossakin olemaan korkea.

Lautakunta esitti, että Leppävaaran lukion rakennushanke palautetaan entiseen ajankohtaansa.

Lisäksi lautakunta edellytti, että Leppävaaran lukiosta tuodaan tilaselvitys lautakunnalle urheilulukiostatuksen vahvistamiseksi.

Lautakunta esitti, että Jupperin koulu, päiväkoti ja kirjasto hanke palautetaan investointiohjelmaan vuosille 2024-26 ja lisätään sitä vastaava summa 16,5M€ ohjelmaan.

Selostus

Investointisuunnitelman valmistelun lähtökohtana on ollut valtuuston 3.12.2020 hyväksymä vuoden 2021 talousarvio ja investointiohjelma vuosille 2021–2030. Investointiohjelma pohjautuu Taloudellisesti kestävä Espoo tuottavuus- ja sopeutumishjelman linjauksiin ja tavoitteisiin. Ohjelmaan sisältyy investointitason lasku 10 prosentilla hankkeiden toteutustapaa, laajuutta ja kustannuksia tarkastamalla siten, että investointien enimmäismäärä on keskimäärin enintään 250 milj. euroa vuodessa investointikauden aikana.

Investointisuunnitelman valmistelussa kyseessä on ollut lähinnä ohjelmaan sisältyvien hankkeiden ajoituksen ja kustannusarvioiden tarkennus. Valmisteluohjeena on ollut pitää vuosien 2022–2025 vuosittaiset enimmäismäärät voimassa olevan investointiohjelman mukaisena. Uudet investointiesitykset on sijoitettu ohjelmakauden loppuun pääosin vuodelle 2031. Ne esitetyt hankkeet, jotka eivät ole mahtuneet investointikehyksen mukaiseen toteutusohjelmaan, on listattu erikseen selvityskohteiden listaan.

Asian käsittely

Tilapalvelut-liikelaitos on vastannut investointisuunnitelman valmistelusta vuosille 2022–31. Valmistelua on tehty Tilapalvelujen johdolla yhteistyössä konsernihallinnon kanssa.

30.8.2021 Kaupunginhallituksen tila- ja asuntojaosto (johtokunta) merkitsi tiedoksi 19.8.2021 valmistelutilanteen investointien osalta talousarvioksi ja taloussuunnitelmaksi vuosille 2022–2031.

8.9.2021 Toimialoilta pyydettiin lausunnot investointiohjelmasta vuosille 2022–2031 tila- ja asuntojaostossa 30.8.2021 käsiteltyyn aineistoon perustuen.

27.9.2021 Investointiohjelma vuosille 2022–2031 viedään kaupunginhallituksen tila- ja asuntojaoston käsiteltäväksi, jonka jälkeen investointiesitykset jätetään kaupunginhallitukselle.

8.11. ja 29.11.2021 Kaupunginhallitus käsittelee 2021 talousarvioita ja taloussuunnitelmaa.

8.12.2021 Valtuusto päättää talousarviosta sekä taloussuunnitelmasta Käsittelyaikataulusta johtuen lautakunta lausuu valmisteilla olevasta investointiohjelmasta.

Kasvun ja oppimisen toimiala on neuvotellut keväällä 2021 Tilapalvelut-liikelaitoksen kanssa toimialan investointitarpeista vuosille 2022–2031.

Tilapalvelu-liikelaitoksen investointiohjelma vuosille 2022–31 sisältää seuraavia muutoksia 2020 hyväksytyyn investointiohjelmaan vuosille 2021–2030.

Rahoitusmuutokset

- Jupperin koulun, kirjaston ja päiväkodin hankkeelta on esitetty poistettavaksi 16,5M€ investointikaudelta, hanke siirretty toteutettavaksi investointikauden jälkeen,
- Toppelundin koulun korvaavalle uudisrakennukselle on esitetty lisärahoitusta vuosille 2030–2032 10,7M€ aiemmin 0,5M€,
- Kipparin päiväkodille on esitetty lisärahoitusta 3,3M€ aiemman 0,5M€ lisäksi, toteutusvuosi 2031,
- Hösmärinpuiston kouluosan muutoksesta päiväkodiksi on esitetty vähennettäväksi 2,0M€ johtuen peruskorjaustarpeen pienenemisestä,
- Kalajärven koulun, päiväkodin, nuorisotilan ja liikuntakentän hankkeelle on esitetty lisärahoitusta 1,8M€ aiemman 35,7M€ lisäksi,
- Postipuun siirtokelpoisen väistökoulu I:n lunastukseen on esitetty lisärahoitusta 0,8M€, lunastusvuosi 2022,
- Metsolan päiväkodin hankkeelle on esitetty 0,6M€ lisärahoitusta, toteutusvuosi 2022,
- Luukin leirikeskuksen peruskorjaukselle on esitetty 0,6M€ lisärahoitusta, toteutusvuosi 2022,
- Leppävaaran lukion hankkeelle osana Leppävaaran kampusta on esitetty lisärahoitusta 0,5M€, aiemmin 15M€, hanke on aikataulutettu investointikauden lopulle nykyisten tilojen vuokrasopimuksen päättymisen yhteyteen,
- Viherkallion päiväkodin uudisrakennukselle on esitetty 0,25M€ lisärahoitusta, toteutusvuosi 2023,
- Tapiolan päiväkodin hankkeelle on esitetty 0,15M€ lisärahoitusta, hanke on myös siirtynyt alkavaksi vuodella eteenpäin (2022–2023).

Ajoitusmuutokset

Vuonna 2021 ovat valmistuneet uudisrakennuksena koulukeskus Monikko Leppävaaraan, kohteeseen siirtyivät Veräjapellon alakoulu ja Leppävaaran yläkoulu muodostaen uuden yhtenäisen Leppävaaran peruskoulun. Monikossa toimii myös 6-ryhmäinen suomenkielinen Monikon päiväkotikielinen sekä ruotsinkieliset Alberga daghem ja Alberga skola. Peruskorjauskohteena vastaanotettiin Rehtorintien koulu. Keraan valmistui uudisrakennuksena kuluvana vuonna 6-ryhmäinen siirtokelpoinen päiväkotikielinen.

Vuonna 2022 ovat valmistumassa PPP-kohteista Pohjois-Tapiolan yhtenäinen peruskoulu, Perkkaan yhtenäinen peruskoulu, Nauriskasken koulu sekä Nöykkiönniityn päiväkotikielinen. Lisäksi Jousenkaaren koulu, sekä päiväkodeista Mankkaan, Metsolan ja Vermon päiväkodit valmistuvat vuonna 2022. Lisäksi Luukin leirikeskuksen päärakennuksen peruskorjaus valmistuu vuonna 2022.

Suurimmat ajoitusmuutokset kasvun ja oppimisen toimialan hankkeissa ovat:

- Jupperin koulu, joka on esitetty siirtyväksi vuosilta 2024–26 alkavaksi investointikauden viimeisenä vuonna 2031.
- Aarnivalkean koulu ja Opinmäki II on esitetty siirtyväksi vuodella eteenpäin vuodesta 2030-2031j vuosille 2031-2031j.
- Karhusuon koulun ykkösvaiheen lunastus on esitetty siirrettäväksi vuodelta 2022 vuodelle 2024.
- Tiistilän koulun ja päiväkodin hanke on viivästynyt, josta johtuen on esitetty rahoitusmuutoksia, budjetti edelleen sama.

- Pitkänotkon päiväkodin hankkeen ajoitusta on esitetty alkavaksi vuonna 2022, tarkoitus oli käynnistää hanke jo kuluvan vuoden aikana.
- Vallipuiston päiväkodin hanketta esitetään aikaistettavaksi alkaen vuonna 2024 aikaisemman 2026 sijaan.
- Westendin puiston päiväkodin hankkeen aloitusta esitetään siirrettäväksi vuodelle, vuoden 2030 sijaan vuonna 2031.

Yhtiöhankkeet ja PPP-kohteet

Yhtiöhankkeiden osalta Laajalahden koulun aloitus on viivästynyt valituksen johdosta, Matinkylän lukion aloitus on viivästynyt hankesuunnitelman viivästymisen takia. Tuomarilan koulun piti valmistua vuoden 2021 lopulla, mutta laaja vesivahinko työmaalla siirsi valmistumisen vuoden 2022 puolelle. Tuomarilan koulun yhteyteen sijoittuu alakoulun lisäksi myös kaksi esiopetusryhmää.

PPP-kohteiden rahoitusta on täsmennetty muutosvarausten osalta: Kilon koulu melumuuri 1,5M€ ja Perkkaan koulun kenttä 1,5M€. Rahoitustarve PPP-kohteilla on yhteensä 156M€, vuokrakaudella 2022–31 yhteensä 70,13M€. Viime vuoden esityksessä summat olivat (153M€, 65M€) olivat arvioita.

Selvityskohteet

Selvityskohteisiin eli hankkeisiin, joilla ei ole investointikaudelle rahoitusta, lisättiin toimialan tulosityksien kanssa käytyjen neuvottelujen pohjalta seuraavat hankkeet:

- Finnoo /Djupsundsbackenin päiväkot
- Keran koulu (nuorisotila)
- Kurttilan koulu
- Postipuun koulu ja päiväkot, laajennus
- Viiskorven koulu.

Selvityskohteissa on edellä mainittujen kohteiden lisäksi lukuisia aiemmin kirjattuja kasvun ja oppimisen toimialan kohteita.

Kasvun ja oppimisen toimiala valmistele yhteistyössä Tilapalvelut-liikelaitoksen kanssa **Espoonlahden alueen lukio- ja peruskoulutuksen** palveluverkon uudelleenjärjestelyä. Järjestelyn tavoitteena on yhtenäisen peruskoulun sijoittuminen nykyisen Espoonlahden peruskoulun ja lukion sekä viereisen Rehtorintien kiinteistön tiloihin. Espoonlahden koulun ja lukion nykyisistä tiloista lukiotoiminnot siirtyisivät Laurinlahden peruskoulun sekä viereisen Merisaappaan koulun tonteille suunniteltavaan ja rakennettavaan uudisrakennukseen. Uusi lukiorakennus mitoitettaisiin vähintään 800 opiskelijan tarpeisiin. Ratkaisulla pyritään vastaamaan lukiokoulutuksen aloituspaikkojen lisääntyvään tarpeeseen läntisessä Espoossa.

Esityksen perusteena ovat siis lukion aloituspaikkojen lisäämisen tarve Espoossa sekä riittävän suuren yhtenäisen peruskouluyksikön muodostaminen. Lukion ja yläkoulun toiminta samassa kiinteistössä hyödyntäen yhteiskäyttöisiä tiloja aiheuttaa toimintaan esimerkiksi lukujärjestysteknisiä ongelmia. Tarvittavat uudet toimitilahankkeet voidaan huomioida vuoden 2023 investointiohjelmaa laadittaessa. Toimitilahankkeiden valmistelusta neuvotellaan Tilapalvelut-liikelaitoksen kanssa.

Finnoo /Djupsundsbackenin päiväkodin hankkeelle on varattu vuodelle 2022 200 000 euroa, varaus koskee tontille tehtäviä pysäköintialueen stabilointitöitä. Alueen asuntorakentamisen ja riittävän alueellisen palvelutuotannon näkökulmasta päiväkotihanke tulisi toteuttaa siten, että kunnallinen vuorohoitoa tarjoava päiväkoti olisi käytettävissä vuonna 2026–27. Alueen varhaiskasvatustalouden tulisi pohjautua kunnalliseen toimintaan, jota täydentävät yksityiset päiväkodit esimerkiksi asuinkortteleiden yhteydessä.

Investointiohjelmassa hankkeen 3782 ”Olarin kaksi päiväkotia” osalta pyydetään hankkeen nimi muuttamaan muotoon ”Olarin päiväkoti 10 ryhmää ja Olars Daghem 6 ryhmää”. Tällä muutoksella selvennetään hankkeen sisältöä, jossa samaan kiinteistöön Komeetan koulun tontille toteutetaan tilat sekä suomen- että ruotsinkieliselle varhaiskasvatukselle.

Sunan koulu on investointiohjelmassa esitetty vuosille 2023–25 peruskorjauksena. Sunan koulu on vajaa kaksisarjainen alakoulu. Taloudellisesti kestävä Espoo tuottavuus- ja sopeutumisohjelman linjauksissa on maininta pyrkiä isoihin kouluyksiköihin, vähintään 4-sarjaisiin kouluihin. Sunan koulun osalta tulisi selvittää tontin mahdollisuudet koulun laajentamiseen kolmisarjaiseksi alakouluksi. Laajennus tulisi siten myös huomioida investointiohjelmassa määrittelemällä hanke peruskorjaus- laajennushankkeeksi sekä tarkastaa kustannusarvio vastaamaan kohteen peruskorjausta ja laajennusta 3-sarjaiseksi alakouluksi.

Investointiohjelmassa vuosille 2022–31 vuosien 2024 ja 2030 välisenä aikana ei ole yhtään alkavaa koulujen rakennushanketta, ei peruskorjausta eikä uudisrakennusta. Päiväkotien osalta vuodesta 2027 vuosikymmenen loppuun ei ole yhtään päiväkotien peruskorjausta eikä uudisrakennusta. Koulu- ja päiväkotirakennusten teknisen kunnan heikkeneminen vaatisi kuitenkin useamman kohteen peruskorjausta. Peruskorjauksilla välttyään mahdollisilta, ja korjausten viivästyessä todennäköisiltä, toimintaa heikentäviltä ongelmilta.

Investointikauden loppupuolella vuodesta 2026 eteenpäin tulee varautua lisäkapasiteetin rakentamiseen perusopetuksen tarpeisiin uudisrakentamisen sekä peruskorjausten yhteydessä toteutettavien laajennusten kautta. Keski- ja Pohjois-Espoon oppilasalueella Kurttilan koulu on kohteista kiireellisin. Lisäksi Vanttilan koulu laajennus, Saarnilaakson koulun peruskorjaus ja laajennus sekä Viiskorven yhtenäisen peruskoulun uudisrakennus tulee ohjelmoida investointiohjelmaan 2020-luvun loppupuolelle kattamaan kasvavaa palvelutarvetta Keski- ja Pohjois-Espoon oppilasalueella.

Espoonlahden oppilasalueella Nöykkiön koulun peruskorjaus ja laajennus on kiireisin hanke. Lisäksi Finnookin sekä Kiviruukin uudet yhtenäiset peruskoulut tulee ohjelmoida ohjelmakauden loppupuolelle. Matinkylä-Olarin oppilasalueella tulee huomioida investointiohjelmassa uudet Puolarmetsän ja Opinmäki II. Läntisen Leppävaaran alueella Keran koulu ja nuorisotila tulee huomioida investointikauden loppupuolella alueen asuntorakentamisen kehittymisen mukaan.

Lautakunta esittää huolensa päiväkotien, koulujen ja nuorisotilojen terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Peruskorjausten viivästyessä esimerkiksi mahdolliset hoitamattomat sisäilmaongelmat vaikuttavat rakennuksia käyttävien viihtyvyyteen, terveyteen ja tuottavuuteen.

Huonokuntoisten toimipisteiden kiireellisten peruskorjausten myöhentäminen on toiminnan järjestäjille myös toiminnallinen ja taloudellinen riski.

Lautakunnan mielestä investointiohjelma sisältää rakennusten teknisen kunnan heikentymisen sekä palvelutarpeen kasvun takia liian vähän päiväkotij- ja koulukorjauksia vuodesta 2024 alkaen. Hätäväistöratkaisut ovat toimialalle kalliita, vaikuttavat heikentävästi kohteen toimintaan sekä myös lasten ja oppilaiden perheisiin ja heidän arkeensa.

Uudisrakentamisessa sekä peruskorjauksissa mahdollisine laajennuksineen tulisi päästä tasaiseen rytmiin, jolloin väistöjärjestelyjen, muuttojen sekä oppilaiden kuljetusten järjestely olisi helpompaa eikä aiheuttaisi merkittävää haittaa koulutyölle. Kohteiden valmistumisajankohta tulisi ajoittaa alkukesään, jolloin kohteiden varustaminen ja kalustaminen sekä viimeistelytyöt voidaan toteuttaa siten, että käyttäjät ovat vielä poissa kohteesta.

Rakennushankkeiden viivästymisten välttämiseen tulee kiinnittää tulevissa hankkeissa huomiota. Hankkeen viivästyminen johtaa helposti siihen, että toimiala joutuu etsimään kalliita väistötiloja lyhytaikaiseen käyttöön. Tällöin tiloista maksettava korvaus sekä lyhytaikaisen käytön vaatimat kuljetukset sekä kohteiden kalustaminen ja varustaminen aiheuttavat merkittävän lisäkulun. Huhti-toukokuulle ajoitettu kohteen valmistuminen, koulukohteissa varsinkin, voi myöhästyä kuukauden ilman merkittäviä haittavaikutuksia, kohde ehditään varustamaan ja kalustamaan kesän aikana.

Rakentamisen ja rakennusmateriaalikustannusten nousu tulisi huomioida kohdekohtaisia kustannuksia tarkistettaessa investointiohjelmaan. Kasvaneiden rakentamiskustannusten riskiä ei tule tehdä pienentämällä kohteiden laajuutta. Laajuuden pienentämisellä aikatauluviive on väistämätön sekä ongelma pienentyneenä palvelukapasiteettina siirretään vain eteenpäin.

Päätöshistoria